

Posudek na diplomovou práci:

Jana Viktorinová, Proměny pražské periferie. Bývalá· nouzová kolonie Na Slatinách.

Praha, ÚE FF UK 2010, 61 s., mapy, fotopřílohy.

Jana Viktorinová představuje práci, jejíž téma, totiž problematika nouzových kolonií v Praze, se může jevit jako překvapivé. Etnografům se téma často zdálo být málo „etnografické“, jindy jen jako „dožívající přežitek minulosti“. V současné době zase příliš „sociální“, připomínající stinné stránky předsocialistické éry.

Autorka však přistupuje k dílu bez jakýchkoliv a priori postojů, snaží se objektivně pojednat o tomto fenoménu od dob jeho vzniku na konci 19. století až po současnost. Je velmi dobře vybavena znalostmi odborné literatury, naší i zahraniční a sama prováděla dlouhodobý výzkum na území pražské kolonie „Na Slatinách“, která se dochovala jako funkční až do současnosti. Velmi dobře dokázala také využít archivních pramenů uložených v archívu bývalého Ústavu etnografie a folkloristiky ČSAV, zejména z rukopisů Vandy Tůmové, která se výzkumem nouzových kolonií zabývala už od 60. let (A dodejme, že v této době to byl velmi progresivní čin).

Studie je rozvržena do 6 kapitol, z nichž klíčové jsou kapitoly 4. *Kolonie na Slatinách do roku 1989* s částmi *Staré časy*, *Segregace*, *Veřejný prostor*, kapitola 5 *o situaci po roce 1989* (Územní politika, Stavební vývoj, Sociální skladba, kapitola 6. *Identita a imidž*. Kapitola 7 na vzorku vybraného domu ilustruje konkrétní vývoj.

Starší etapu vývoje prezentuje 4. kapitola, v níž autorka využívá nejen výzkumy Tůmové a Štěpánka ale prokazuje znalost nouzových kolonií z celé Prahy, jak ji odráží literatura (Votrubec, Musil aj.).

Současnou velmi nepřehlednou *stavební i sociální stránku kolonie* podává autorka v 5. kapitole. Ukazuje, jak z hlediska územní politiky města kolonie má stále menší prostor pro svoji existenci. Vytváří celkem výstižnou typologii staveb podle jejich užití (stavby s celoročním užíváním - standardně a nestandardně vybaveny, stavby se sezónním užitím., parkovací garáže, stavby hospodářského charakteru). Podle stavební charakteristiky:

zbytky původních staveb, domky rodinného charakteru, chatky zahradkářů, plechové garáže.

Stavebnětechnická typologie nutně vyžaduje vazbu na sociální aspekty. Ty skutečně postihuje podkapitola 5.3. *Obyvatelé. Sociální struktura a vztahy* a završení tohoto pojednání je kapitola 6. *Identita a imidž*. Z těchto částí vyplývá, že i přes určitou omezenost vztahu oproti minulosti je možno se setkat se vzájemnou výpomocí a participací, dokonce jsou do ní zahrnutí i dlouhodoběji zde žijící "ilegálové" nebo bezdomovci. Hluboký vztah původních obyvatel ke kolonii jako ke svému domovu je doložen nejen výpovědi informátorů, ale i skvělým filmem *Obecná škola*.

Viktorinové práce je psána s velkou znalostí tématu, jak obecnou tak teoretickou, navíc podpořenou vlastními poznatky z terénního výzkumu. Současný stav kolonie je dokumentován fotografickou přílohou.

Předloženou práci hodnotím jako velmi kvalitní navrhuji hodnocení v ý b o r n ě.

Praha, 15. 9. 2010

Jan Pargač, posuzovatel

